

Артър Порджис

Сфероидът

Много отдавна, когато по нашата планета още бродеха странни чудища, изследователският звезден кораб ИЛКОР, от чужда звезда, кацна на Канадските скали. Това беше неговото последно пътуване и от него на нашата Земя остана Нещо. Какво беше това безмилостно Нещо, от което на Джим Ируин се струваше, че никога не ще се отърве?

Корабът ИЛКОР вече бе навлязъл в своя междузвезден път над орбитата на Плутон, когато главният помощник тревожно съобщи на капитана:

– Неприятно ми е да ви докладвам – с безпокойство каза той, – че поради невнимание на техника един сфероид тип Н-9 е бил забравен на третата планета заедно с онова, което е подбрал.

Капитанът смаяно отвори очи, но когато заговори, гласът му беше спокоен.

– Каква беше настройката на сфероида?

– За максимален радиус от 45 километра и 80 килограма, плюс-минус 15.

Настъпи неколкосекундна тишина. След това капитанът каза:

– Не можем да променяме курса сега. След няколко седмици ще се върнем обратно и тогава ще приберем сфероида. Вие ще проследите – студено заяви той – виновникът да бъде наказан.

Но поради една или друга причина ИЛКОР не се завърна. А на Земята беше времето на рептилиите...

Двамата мъже бяха разтворили вече багажа и Джим Ируин гледаше как Уолт се качва в малкия хидроплан. Той му махна.

– Не забравяй да изпратиш писмото на жена ми.

– В минутата, която кацна – отвърна Уолт Ленъд, пускайки мотора.

– А ти ни намери малко уран. Едно находище е точно онова, от което се нуждае Сели. Прилично състояние за твоя син и за нея, а?... Белите му зъби блеснаха в усмивка. – И недей си пъха носа при някоя гризли. Засетвай ги, но не се мъчи да ги уплашиш.

Джими почувства неприятна тръпка, когато самолетът излетя от леденото, синьо езеро. За три седмици той ще бъде изолиран в тази самотна долина на Канадските скали. Ако по някаква причина самолетът не се завърне, той сигурно ще умре. Дори и да има достатъчно храна, никой не може да пресече заледените върхове и да си проправи път пешком през стотиците километри дива, планинска страна. Но, разбира се,

Уолт Ленъд ще се върне навреме и само от Джим зависеше тяхната експедиция да се превърне в успех. Да работи тогава и без мрачни предчувствия!...

Със сръчността на опитен дървар той построи колиба под прикритието на една издадена скала. За тези три летни седмици нищо по-сOLIDно не беше нужно. Потейки се под силното слънце, той натрупа под скалата всичкия си багаж – добре покрит с непромокаем брезент и запазен от едрите животни. Всичко без динамита. Него Джим обви грижливо против влагата и го скри на двеста метра настрана. Само някой луд прави леглото си близо до сандък с динамит.

Първите две седмици си отидоха твърде бързо без никаква окуражителна находка. Беше останал още само един шанс и време точно достатъчно, за да го използва. И рано една сутрин, към края на третата седмица, Джим Ируин се приготвяше за последната си експедиция в североизточната част на долината – област, която още не беше посетил.

Той взе Гайгер-мюлеровия брояч и надяна слушалките, обърнати, за да щади слуха си от обичайното прашене. След това метна на рамо пушката и тръгна, заричайки се да не изпуска последния си шанс. Тежката пушка, алибър девет милиметра, беше сериозен товар, но грамадните мечки на Канада – гризли – бяха немалка опасност и трудно се убиваха. Той беше вече стрелял върху две, но едрите мечки изчезваха много бързо. А оръжието се беше показало твърде полезно в някои рисковани случаи, въпреки че истинска стрелба бе избягната. Шестмилиметровият пистолет той остави в колибата.

Ясният леден въздух, блестящото слънце върху синьо-белите ледени полета и опияняващата миризма на лято радваха сърцето му. Затова той си подсвиркваше при тръгването напук на лошия си късмет като търсач. Възнамеряваше за един ден да стигне новата област, да прекара там около тридесет и шест часа, за да я изследва, и да се завърне навреме в лагера, за самолета следобед. С изключение на неприкосновения пакет той не взе нито храна, нито вода. Достатъчно лесно можеше да убие някой заек, а потоците бяха пълни с пстърва.

Цялата сутрин Джим вървя, надявайки се на успех всеки път, когато броячът изтракваше. Но тракането все замираше. Долината не съдържаше нищо радиоактивно от значение, само следи. Очевидно бяха избрали неподходящо място. Джим не беше вече весел. Те отчаяно се нуждаеха от една находка, осоено Уолт. Пък и собствената му жена, Сели, на която предстоеше да стане майка. Но все още оставаше един шанс. Той ще направи всичко възможно в тези последни тридесет и шест часа

– ако трябва, и цяла нощ няма да спи.

Слънцето беше вече високо и стомахът му подсказваше, че е време за обяд. Реши да извади въдицата и да полови риба в потока. Заобиколи тревист хълм и изведнъж се изправи пред гледка, която го накара да се спре вкаменен на място. Пред него като в някаква гигантска касапница лежаха най-различни животински тела, подредени правилно в три реда. Те се простираха почти докъдето видят очите. И какви животни!... Най-близките до него бяха обикновен елен, мечка, пума и планински овен – явно по едно от всеки вид. Но по-нататък се виждаха странни, космати тела. А зад тях – страшна колекция от гущери. Позна изведнъж един от тях, на другия край на реда. Имаше подобен, но по-голям екземпляр в музея. Без съмнение това беше малък стегозавър, не по-голям от пони.

Поразен, Джим вървеше надолу по редицата, наблюдавайки чудната изложба. Като погледна по-отблизо един мръсен, жълт гущер, той забеляза, че клепачът му потрепва. И тогава разбра истината. Животните не бяха мъртви, а само парализирани и съхранени. Студена пот изби по челото му. Колко време имаше, откакто стегозаврите са бродили из тази долина?

Изведнъж той откри друго интересно нещо: животните имаха приблизително еднаква големина. Никъде например нямаше нито един от грамадните гущери. Нямаше мамонт. Всеки вид бе приблизително от големината на средна овца. Той размишляваше върху този странен факт, когато храстите зад него изшумоляха. Джим бързо се обърна.

Отначало му се стори, че наполовина пълна с живак кожена торба се е търкулнала на поляната. Защото странният предмет се движеше по същия мек и тромав начин, по който се търкаля изпълнен с течност мех. Но това не беше кожа и сигурно не бе изпълнено с живак. По повърхността на сфероида личаха отвратителни грамадни брадавици. Но когато той дойде по-близо, Джим разбра, че това са краищата на някакъв загадъчен механизъм. От всяка брадавица се подаваше метална пръчка, завършваща с разширение, което имаше формата на оптична леща. Пръчките се дръпваха една след друга при търкалянето на сфероида, който се движеше срещу човека със скорост от седем-осем километра в час. И от неговото целенасочено приближаване Джим разбра, че той иска да прибави и него към колекцията от мъртво-живи образци...

С едно възклицание Джим отскочи няколко крачки назад и вдигна пушката. Сфероидът беше на около тридесет крачки, но неотклонно приближаваше. Това равномерно приближаване беше по-ужасяващо от внезапната атака на някой звяр. Джим внимателно се прицели в

грамадно кълбо, което представляваше прекрасна мишена под блестящото следобедно слънце. Мрачна усмивка се плъзна по устните му, когато натискаше спусъка. Той знаеше какво може да направи дванадесетграмовият брониран куршум при скорост деветстотин метра в секунда. При такова близко разстояние вероятно той ще пръсне отвратителното кълбо на парчета.

Бам... Познатият удар на приклада в рамото, фий-й... Свистенето на един рикошет. Джим зяпна от учудване, но нямаше никакво съмнение. На по-малко от двадесет метра куршум от такова тежкокалибрено оръжие се плъзна по повърхността на сфероида.

Джим трескаво дръпна затвора. Стреля още два пъти и разбра, че е безполезно. Когато сфероидът беше на около шест стъпки от него, той съзря да се подават от брадавичните изпъкналости чифт пръстоподобни израстъци. Те държаха кухо, подобно на жило острие, от което капеше зеленикава течност. Човекът се обърна и побягна...

Джим Ируин тежеше точно седемдесет и пет килограма. Беше доста лесно да избяга напред. Изглежда сфероидът не можеше да увеличи скоростта си. Но Джим не си правеше илюзии. Равномерният темп от седем километра на час беше нещо, което никое живо същество на Земята не можеше да издържи повече от няколко часа. Не след дълго, както Джим предполагаше, преследваното животно или се е обръщало да атакува своя преследвач, или обезсилено се е оставяло да стане нова разновидност от страхотната колекция. Само птиците бяха в безопасност. Но за кого беше тази колекция? И защо? Защо?...

Както тичаше, Джим започна да хвърля някои от вещите, които носеше. Той поглеждаше залязващото слънце и потрепваше пред идващата нощ. Колебаваше се за пушката. Тя се беше оказала безполезна срещу сфероида, а всеки излишен килограм при това ужасно преследване намаляваше шансовете му за спасение. Логиката му твърдеше, че не е позор да хвърли пушката. Но интуицията му подсказваше да пази оръжието си до края. Когато тежестта и започна да му пречи да поддържа необходимата скорост, пушката ще бъде захвърлена. Но засега той я преметна през рамо. Гайгеровият брояч беше вече оставил върху плоската скала, през която мина.

Едно беше сигурно – това няма да бъде бягство на уплашен заек, а отстъпление с бой и той ще опита всеки трик, който богатият му опит ще подсказва, за да спаси живота си. Дишайки дълбоко и отмерено, той тичаше, като внимаваше за всичко, което би могло да му помогне в тази главомаиваша гонитба. За щастие наоколо почти нямаше храсти или

гора, които да му попречат да се движи по права линия.

Изведнъж Джим видя нещо, което го накара да забави крачки. Това беше огромна, надвиснала над пътеката канара, в която той откри нови възможности. Скочи на ръба и погледна назад към зелената долина. Следобедното слънце хвърляше дълги сенки, но беше лесно да се забележи преследвачът сфероид, който се търкаляше по следите му. Джим наблюдаваше кълбото с тревога. Въпреки че на повечето места следите на човека не вървяха по най-добрия път, сфероидът следеше точно следите на жертвата си. Предимствата на този факт бяха големи, но Джим имаше не повече от двадесет минути, за да изпълни плана си. Като влачеше нарочно краката си, Джим направи ясна следа точно под канарата. След като я отмина на около десет метра, той се върна обратно по собствените си стъпки и след това изведнъж отскочи настрана от следите си зад надвисналата канара. Като изкара големия си нож, той започна трескаво да копае основата ѝ. Всеки няколко секунди той опитваше да бутне канарата с рамо. Накрая скалата подаде. Едва прибра ножа и залегна зад нея, когато кълбото се показа по неговите следи.

Джим наблюдаваше сивия сфероид, който се движеше срещу него, и сърцето му биеше лудо. Кълбото не изменяше техниката си. Следвайки следите му, загадъчната сфера премина точно под огромната канара. В този момент Ируин издаде див вик и като хвърли цялата си тежест върху балансираната скала, катурна я върху кълбото. Пет тона камък падна от дванадесет стъпки височина. Джим скочи долу. Сега стоеше и наблюдаваше огромната скала.

– На... – ритна скалата той, – порадвай се на себе си в ада, откъдето вероятно си дошъл.

Но изведнъж той отскочи назад с разширени очи. Скалата се движеше. Още докато я гледаше, една сива гънка бавно се подаде под близкия ръб. С отчаян вик Джим Ируин се спусна да бяга. Той измина цял километър надолу по следите, след това се спря и погледна назад. В далечината смътно се виждаше една тъмна точка, която се отдалечаваше от падналата скала. Кълбото напредваше все така бавно и постоянно, както преди. И по посока към него. Джим тежко се отпусна на земята и хвана главата си с изранените си и мръсни ръце.

Но отчаянието му не трая дълго. Все пак той беше спечелил двадесет минути почивка. Както лежеше, той извади плоския неприкосновен пакет и бързо изяде няколко парчета сушено месо, бисквити и шоколад. Няколко глътки ледена вода от един поток и той беше готов да продължи фантастичната борба. Но най-напред глътна една от трите таблетки

бензидрин, които носеше за случай на телесно изтощение. Когато кълбото беше на около десет минути от него, той отново побягна с почти напълно възстановен кураж и сили.

След около петнадесет минути Джим достигна до отвесната скала, висока тридесетина стъпки. Ако успееше да се изкачи на този малък връх, сфероидът сигурно трябваше да направи обиколка и това щеше да му даде възможност да спечели малко време. Той погледна към слънцето. Огромно и червено, то вече докосваше хоризонта. Трябваше да бърза. Джим не беше алпинист, но знаеше основните правила. Като използваше всеки процеп, грапавина и малки ръбове, той намери път по отвесния склон. Тъкмо стигна върха, когато кълбото достигна основата на скалата. Джим знаеше много добре, че трябва веднага да тръгне, за да се възползва от малкото останали минути дневна светлина. Всяка спечелена секунда имаше голяма цена. Но любопитството и надеждата го накараха да чака. Каза си, че в момента, в който неговият преследвач започне да заобикаля, бързо ще избяга. Освен това сфероидът би могъл да изостави преследването и тогава Джим би пренощувал направо на скалата. Да спи... Тялото му копнееше за това.

Но кълбото не се върна. То се поколеба за миг под скалата, после няколко от брадавиците му се отвориха и оттам се подадоха металически пръти. Един от тях, снабден с лещи, се протегна във въздуха. Джим се отдръпна твърде късно – лещите бяха хванали неговия образ на скалния връх. Той се изруга за глупостта си. Веднага след това металическите пръсти се прибраха и от една друга брадавица право към човека се протегна тънка, ярко червена в светлината на залязващото слънце пръчка. Докато вкаменен Джим я наблюдаваше, нейният закривен като кука край се впи във върха на скалата почти под носа му. В същия момент кълбото я дръпна, увисна на нея и като я прибираше бавно, започна да се изкачва нагоре. Джим скочи на крака, отдръпна се и с гневно проклетие се приготви да ритне куката. Но веднага се отказа. Не беше разумно да позволява която и да е част от тялото му да влезе в контакт с опасните оръдия на сфероида. Вместо това той грабна един сух клон и промъквайки единия му край под куката, се опита като с лост да я отмести.

Блясна синя светкавица и дори през сухата дървесина Джим почувства вълната, която пречупи края на пръчката. С мъчителна гримаса той изпусна овъгленото дърво и разтривайки вцепенените си пръсти, отстъпи няколко крачки назад. За един момент той се поколеба с намерение да побегне отново, но след това с мрачна усмивка свали от рамо пушката. Той знаеше, че не напразно беше носил тази пушка през целия

мъчителен път. Сега сфероидът беше в негови ръце. Той коленичи, прицели се и стреля. Зачу се тежък тътен от падането на кълбото. Джим извика. Куршумът бе направил повече, отколкото той очакваше. Не само бе отхвърлил металическия нокът, но и беше направил широк пролом в скалния връх. Щеше да бъде много трудно за сфероида да използва отново тази част на скалата.

Той погледна надолу. Наистина кълбото беше на дъното. Джим Ируин се усмихна. Ако проклетата сфера протегнеше нова и нова кука към върха на скалата, той и тях ще разбие. Имаше достатъчно патрони в джоба си и луната скоро щеше да изгрее и да даде достатъчно светлина. Освен това сфероидът проявяваше достатъчно интелигентност и не би продължил една такава безполезна борба. Рано или късно той ще трябва да се върне. И тогава може би нощта ще му помогне да скрие следите си.

Но... дъхът на Джим внезапно спря. Очите му се напълниха със сълзи. Защото долу, в призрачната светлина, от кълбото се подаваха едновременно три снабдени с куки пръчки. Те бавно се вцепиха в скалния връх на разстояние от около четири стъпки една от друга. Джим Ируин свали пушката от рамото. Първият изстрел попадна точно и изби лявата кука. Вторият изстрел също беше толкова точен и отхвърли средната кука. Но докато се извъръщаше, за да се прицели в третата, Джим видя, че това беше безнадеждно – първата кука беше отново на мястото си.

Нямаше значение колко добре щеше да стреля – една от пръчките винаги щеше да бъде закачена за скалата и да тегли кълбото нагоре.

Джим окачи вече безполезна пушка на клона на някакво близко дърво и побягна в мрака. Докато тичаше, мислеше усилено. А сега? Къде отиваше той? Какво би могъл да направи? Съществува ли сила, която би могла да спре проклетия предмет зад него?

Той си спомни за динамита.

Като измени посоката, умореният човек се насочи към своя лагер край езерото. Над него блестяха звездите, показвайки му пътя. Джим загуби всякаква представа за време. Той тичаше и тичаше и през цялото можеше да се чуе кълбото близо зад себе си. Близо...

Скоро след изгрева на слънцето Джим Ируин достигна езерото. Пот обливаше тялото му и дрехите му бяха съвсем мокри. Той се олюляваше и почти падаше, но видът на динамита му вля нови сили. Обмисли внимателно какво да прави. Да постави фитил? Но скоростта на горенето на фитила не беше постоянна и ще бъде невъзможно възпламеняването да се предвиди с абсолютна точност. А експлозията требваше да стане в

момента, когато сфероидът преминава върху динамита. Джим трескаво се огледа и видя пистолета на мястото, където го беше оставил в колибата.

Отпадналите му очи пламнаха. С трескава бързина той грабна изпълнения наполовина сандък и изсипа всичките останали капсули между динамитните патрони. След това внимателно постави сандъка върху по-раншните си следи на около двадесет метра от един голям камък. Имаше известен риск – динамитът можеше да избухне всеки момент – но това нямаше значение. Джим би предпочел да бъде разкъсан на парчета, отколкото да свърши жив, но парализиран в отвратителната месарница на кълбото.

Едва бе залегнал зад камъка, когато неговият преследвач се появи върху малкия склон на около петстотин метра назад. Джим се притисна към земята. Пред него между скалите се намираше вертикална цепнатина. „Това ми и трябваше“ – помисли той. Можеше да се прицели през цепнатината в динамита и в същото време да бъде защитен от експлозията. Ако, разбира се, това беше някаква защита при избухването на динамита само на някакви си двадесет метра... Той се просна по корем, като наблюдаваше приближаващото се кълбо.

Джим се чувстваше съвсем изтощен. Кога за последен път беше спал? От часове насам той за пръв път лягаше. Часове?...Хо!... Това бяха дни!... Цялото тяло го болеше. С гърба си чувстваше утринното слънце и това го правеше сънлив... Но не!... Ако се поддаде, ако заспи сега, Джим Ируин ще отиде в ужасяващата колекция на кълбото. Пръстите му се свиха около пистолета. Остана буден. Ако загуби – ако сфероидът не бъде спрял от експлозията, – все пак ще му остане време да пусне един куршум през главата си. Погледът му се плъзна надолу към пистолета и след това напред към сандъка с динамит. Ако съгласува всичко както трябва, кълбото ще бъде разбито. Той се отпусна малко и погледна наоколо. Някаква птичка пееше горе из дърветата, в езерото плясна риба.

Изведнъж изтръпна. Проклятие!... Сега ли именно трябваше да се появи тази гризли!... Огромната мечка душеше внимателно сандъка с динамит и глухо изръмжа. Ируин спря да диша. Само едно докосване можеше да възпламени капсулите... Но мечката вдигна главата си от сандъка. Малките ѝ очички се спряха на търкалящия се сфероид, който беше вече на около четиридесет метра. Джим Ируин се усмихна. Докато не беше срещнал кълбото, мечките гризли бяха единственото нещо, от което някога се беше страхувал. И сега той наблюдаваше най-страшните

си врагове, изправени един срещу друг.

На около шест стъпки от мечката кълбото спря. Мечката се изправи на задните си крака. Страшните зъби ослепително блеснаха между червените ѝ устни. Деловитото кълбо се опита да я заобиколи. Но мечката с ръмжене се хвърли срещу него. Страшната ѝ лапа с черни, остри като коса нокти, се стовари върху кълбото. Такъв удар можеше да убие носорог. Кълбото бе отхвърлено близо метър назад. То спря за миг и след това отново тръгна напред, без да се интересува от мечката. Но господарят на горите не беше удовлетворен. Със светкавична бързина мечката се обърна и застанала пред кълбото, го сграбчи. Мощните лапи го притискаха, страшните челюсти се склочиха върху сивата повърхност. Ируин полудял, се изправи.

– Смачкай го!... Разбий го!... – завика дрезгаво той. Но изведнъж върху сивата повърхност на кълбото блясна ярък метал. Грамадната мечка мъчително измуча и падна на земята с прорязано гърло. Джим Ируин видя кървавото острие да се прибира в сивия сфероид, който отново, както преди, се затъркаля напред по следите на човека.

Джим грабна пистолета, много спокойно и внимателно се прицели в динамита и дръпна спусъка. Той чу първо шума. След това гигантски ръце го вдигнаха от мястото му и пак го оставиха. Той падна тежко, заболя го, но това не го интересуваше. Птиците бяха замлъкнали. Чу се тътен от нещо, тежко падащо на тревата на няколко метра от него. След това стана тихо. Тялото му още го болеше. Той повдигна замътената си глава и видя... една голяма димяща дупка в земята. Видя също и сфероид. Той беше под една висока ела на около тридесетина метра и изглеждаше сивобял от полепналия по повърхността му скален прах.

Докато го гледаше, сфероидът се затъркаля срещу него. Джим потърси с ръка наоколо пистолета си. Нямаше го. Беше го изпуснал някъде далеч от себе си. Кълбото беше вече на една стъпка от него и Ируин затвори очи. Той почувствува студени металически пръсти, които го докосваха, хващаха, повдигаха. Тялото му беше вдигнато във въздуха, повъртяно насам и натам. Изтръпнал, той очакваше отвратителната спринцовка със зеленикавата течност. Жълтата муцуна на един гушер с трепкащи клепащи застана пред очите му...

Бавно сфероидът го постаава обратно на земята. Когато няколко секунди след това той отвори очи, кълбото се търкаляше назад. Гледайки го да си отива, Джим глухо изрида. Това беше може би няколко секунди, преди да чуе мотора на хидроплана. Той отвори очи и видя надвесения над него Уолт Ленъд. По-късно, в самолета, на пет хиляди метра

над долината Уолт внезапно се усмихна, хлопна Джим по рамото и извика:

– Слушай, Джим, какво ще кажеш, да грабнем няколко от тези пра- исторически или как ги наричаш там гущери, когато онзи валчест музе- ен пазач го няма, а?... Както казваш, учените ще дадат маса пари...

Очите на Джим светнаха:

– Това е идея – съгласи се той.

След това продължи горчиво:

– Аз можех по същия начин да лежа сега там. Но проклетият пред- мет изобщо не ме пожела. Като че само искаше да ме пита колко съм платил за стария си костюм... Просто ме пипна и си отиде. А как бягах...

– Да – съгласи се Уолт. – Това е проклета загадка. Аз се възхища- вам от твоята издръжливост, Джим. – И като погледна изтощеното лице на приятеля си, добави: – Това нощно бягане доста ти струва. Отслабнал си поне с пет килограма...

КРАЙ

© 1953 Артър Порджис
© 1969 Спартак Хаджиев, превод от английски

Arthur Porges
The Ruim, 1953

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/965>]